

ВОЛИНЬ

Український часопис

Ціна 1 марбпанець.
Auslandpreis 15 Rpf.

Zeitungsdruksache

WOLNYNIEN

Ukrainische - Zeitung
Rowno, Deutschesstr. 89.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
РІВНЕ вул. НІМЕЦЬКА Ч. 89.

Рік II.

Четвер, 21 травня 1942 р.

Ч. 38 (66).

Поділ обов'язків

Далеко від нас, на Сході — протягом довгої й морозної зими від Північного моря до теплих узбережжів Криму тяглася мало-рухома лінія вогню й крові, лінія, яка в завершувалася в скаженні морозі однаково вперто боронили нас від червоної навали, відкидаючи методично й послідовно все нові й нові удари ворожих полків. Почалася весна, а з нею й почався рух тої живої лінії вперед, до остаточної перемоги.

Ми бачили свого часу, як виглядала ця лінія зблизкою, бо вона проходила й тут, залишаючи в нашій пам'яті яскравий слід. Тому ми цілком виразно бачимо, як там далеко за хвилюючими лініями обрисується з гуртком валилися оборонні споруди, будуть розсипатися в порох бункери, здіймаються вгору стовпи вогню, перемішаного з рештками тіл, небо криватимуть хмари літаків, а долиною будуть псуватися механізовані частини. Вояки героїчної німецької армії виконуватимуть там перед своєю Батьківщиною і Новою Європою свій обов'язок, невинюючись під солдатським тегарем, виконуватимуть обов'язок крові і обов'язок життя!

З другого боку інші люди, такі як віддані великій ідеї, такі же жертвенно, з таким же завзяттям працюватимуть в заціплі: в адміністрації й на фабриках, в наукових лабораторіях і в рільні, в організації зв'язку і в ремеслі...

Перемога залежить в одній і тій самій мірі, як від повного, героїчного самопосягання, виконання обов'язку одним, так і від такого ж чесного й сумлінного виконання свого обов'язку іншими. Героїзм крові і героїзм праці!

Справою керуючого центру є розподілити, якнайкраще всі функції і визначити хто які обов'язки має виконувати, визначити коротко, рішуче й категорично.

Українці в боротьбі з червоною Москвою, яку започаткували ще в 1917 році і провадили вперто протягом кількох років, організовано й збройно, а потім борючись групами й поодинокі — виконали свій обов'язок крові і подекуди виконують його й зараз. Але зараз на плечі українського народу поклада історія не менш важливий, не менш відповідальний — обов'язок праці. Такий поділ обов'язків, продикуваний в першу чергу вимогами максимальної доцільності. Як поділ праці, так і поділ обов'язків є konieczний, є в інтересі успіху в осягненні спільних завдань. Отже, повторюємо, як жертва крові, так і жертва поту (котра також буває часто сполучена з жертвою життя) гідна пошани і заслуговує на подив, але як проф. Роман Бжеський.

Жертви НКВД в Харкові

РІВНЕ. Слідство щодо знущань і вбивств більшовиків у Харкові, яке щойно закінчилося, виявило, як про це повідомляє «Дойче Україне Цайтунг», що совети перед своєю втечею «злікували» понад 1000 політичних в'язнів без слідства. Частину в'язнів розстріляно, решта згоріла живцем у тюрмі.

Громадяни ЗДА заскочені Німецько-Румунськими успіхами

Перша реакція в ЗДА на німецько-румунський успіх на Керченському перешийку виразно відзеркалює непевність та занепокоєння, які ті дії викликали в тамошній громадській думці. «Востон Геральд» пише: «В один день пізніше, як британський прем'єр Черчилль заявив,

одна так і друга лише під певною умовою, умовою кінцевою, що є єдиним мірилом всього. Цією передумовою є свідоме ставлення до свого обов'язку, свідоме бажання виконати його, якнайкраще.

Є величезна різниця між воляком, пораним під час наступу і дезертиром, якого примусово на фронті поранено під час втечі! Ту різницю розуміють всі. Але чомусь значно менше знаходиться зрозуміння у широкого загалу різниці, яка є не менша від першої і яка єдино знає про почестність і заслугу, різниця між свідомою працею громадянина і працею раба.

Уважати чесним виконавцем обов'язку, героєм праці гідним усякої пошани, можна лише того, хто не примусово, не з під палиці виконує свою працю, намагаючись від неї ухилитися й зробити як можна менше (це є дезертир праці), а лише того, хто справді хоче виконати свою працю якнайкраще, хто свідомий вповні значення її й користності, хто розуміє її вагу і готовий не шкодувати нічого, навіть життя, виконати свій обов'язок!

Свідомість свого обов'язку й бажання його виконати якнайкраще — це є те, що заслуговує на пошану, це є те, що рішає про вартість і дає право на відчуження і нагороду, а одночасно й підвищує наслідки праці.

Українському народові випала почесна й відповідальна роль своєю працею сприяти організації заціплі, відбудові того, що знищили червоні москвини і забезпечення як вояків, що не шкодуючи життя, б'ються на політичній солоній, гарячій крові східних просторів, так і Європи, а в тому числі й самих себе, власних родин, підрастаючого покоління, — забезпечення кінечним прохором на майбутню зиму, до нового урожаю.

Під цим оглядом майбутнє Європи так само залежить від нашого зусилля, від нашої свідомості, нашої праці й самопосягання, як і від героїзму німецького вояка.

Плуг і меч завжди в історії себе доповнювали і одне без другого було не до подумання.

Поділ обов'язків переведений — і ми мусимо напружити всі сили для того, щоб наложений історією на нас обов'язок виконати якнайкраще, якнайсумлінніше, щоб також одержати блискучу перемогу на фронті праці на фронті майбутнього урожаю.

Проти істеричних англійських «генералів»: «генерала морозів», «генерала часу», і т. д. ми повинні висунути спокійного і впевненого генерала праці!

проф. Роман Бжеський.

Великі успіхи німецького летунства

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

16 травня 1942.

На Кримі стоять німецько-румунські переслідуючі колючі безпосередньо перед Керчем після того, як вони зломали ворожий опір на височині перед цим містом. Бої на відтинку Харкова тривають. В ході їх розбито досі 145 ворожих танків, 3.500 вбитими, 6 танкерів, 119 гранатометів, 202 кулеметів і багато іншого воєнного матеріалу. Німецькі і мадярські частини та з'єднання поліції останніми днями заатакували й винищили в заціплі багато сильно озброєних більшовицьких банд. Під час багатовисхідних боїв, не зважаючи на сильну сімну бурю розгромлено і змушено до відвороту через море одну советсько-російську бригаду морської флотії, що причалила до бережків Ледяного моря. Противник поніс при тому понад 2.000 вбитими та велике число легкої і важкої зброї. На східному фронті 14,5 знищено 65 воро-

жих літаків.

На Мальті обкидано успішно бомбами важкого калібру авіаційні опірні бази та інші військові об'єкти. Німецькі і італійські винищувачі збили над островом 8 британських винищувачів. В бою проти американського загону затопили німецька авіація 14,5 між Північним рогом і Шпіцбергом крейсер класу Пенсакла в 9.100 тонн, а також ніцильник. Далі знищено льодолом в 3.000 рбт, та торговельний корабель в 2.000 рбт. Один фрахтер в 10.000 рбт так тяжко поцілено, що він горів від носа аж до корму. Крім цього глибоко літаючи легкі німецькі бойові літаки у вечірніх годинах 14,5 знищили в одній пристані на англійському південному побережжі, не зважаючи на багатовисхідні забори і сильний вогонь протилетунської артилерії чотири торговельні кораблі загальною тонажності 7.500 рбт.

244-тий відділ пробойних гармат знищив під час боїв на Сході 14,5 36 ворожих танкерів. З тих танкерів старший фельдвелл Банзе розбив сам 13. В повітряних боях на протязі 14,5 на східному фронті осягнув льойтант Граф свою 98 до 104, льойтант Дікфельд свою 82 до 90 повітряну перемогу.

Ворог втікаючи з Керча поніс великі втрати

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

17 травня 1942.

На північний схід від міста Керч стиснено рештки ворожих частин в східній частині півострова на дуже вузькому просторі. Советські сили, які втікали дорогою з Керча, понесли великі втрати. На Таманській півострові великі пожежі та сильні експлозії. Німецькі мисливські літаки збили при цьому в повітряних боях без власних втрат 28 ворожих літаків. В околиці Харкова заломалися нові наступні більшовиків з великими кривавими втратами від ворога. Число знищених в тих боях танкерів підвелося дотепер на 240.

На інших відтинках східного фронту артилерійська та розвідувальна діяльність. В околиці Москви та на схід від Ільменського озера німецька авіація довго нищила важкий залізничний зв'язок противника. В боротьбі з бандами на Сході одна чета другої сотні 132 піонерського батальону взяла в одній наступі 1.800 танкерів мін. В Ляпландії та на Мурманському фронті пройшли успішно власні наступальні дії.

На острові Мальта бомбардувано вдень і вночі аеродроми. Легкі бойові літаки в денному ударі на південне побережжя Англії затопили бомбами в порті Наймавт один більший воєнний корабель та окрім цього пошкодили одну канонірку і вантажний корабель.

Ворога розбито на Керченському півострові

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

18 травня 1942 р.

На Керченському півострові рештки розбитого ворога, не зважаючи на розпачливу протидію, ідуть назустріч своєму знищенню.

На просторі коло Харкова наші портиступи довели до бою танкерів, під час якого розбито 56 ворожих танкерів. Дальших 54 советські танкерів зроблено нездатними до бою під час повітряного нальоту.

На відтинку Ільменського озера виконали з'єднання бойових літаків знищуючі удари проти приміщень військових частин та постачальних валок ворога.

В Ляпландії наступом здобуто дальші терени. В заціплі розбили мадярські частини в багатовисхідних боях одну ворожу військову групу, що складалася з більшовицьких банд.

В морських околицях докола Мурманська авіація осягну-

ла влучні попадання бомб на п'ять великих транспортних кораблів.

Над Мальтою скинено п'ять британських літаків.

Як вже подано в спеціальному повідомленні, затопили німецькі підводні човни коло східного побережжя Північної Америки, в Караїбському морі і перед гирлом ріки Міссісіпі 17 ворожих торговельних кораблів, спільної поємності 105 тисяч рбт. Два дальші кораблі тяжко пошкоджено торпедами.

На англійському південному побережжі бомбардували легкі бойові літаки з добрим наслідком портові околиці в Фокстоун і Гестінгс.

Перед голландським побережжям вилловлювачі мін і стежні човни пошкодили попаданням артилерійських пострілів під час бою з британськими швидкоплавними човнами один човен.

Остаточне знищення ворога на Керченському півострові

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

19 травня 1942.

Знищення останніх залишків ворога на Керченському півострові стоїть перед кінцем.

В околиці Харкова відбито дальші наступ ворога, переведені дуже великими силами. При цьому було вчора знищено знову 80 ворожих танкерів. Дальших 31 танкерів і понад 500 авт різного роду авіація довела до стану нездатності до бою. Тим самим число ворожих втрат в танкерних боях від початку цих боїв піднялося до 447.

На середньому і північному відтинку східного фронту власні наступальні дії були успішні. В заціплі середнього відтинку фронту винищено сильно більшовицьку банду. В Ляпландії німецькі частини домоглися в завзятих словесних боях добрих поступів. Ворожі протинаступи заломалися. На водах докола півострова Кола так тяжко пошкоджено влуч-

ним попаданням бомб великий фрегатний корабель, що можна рахуватися з його втратою. Повітряні нальоти на Мурманськ заповділи тяжкі руйнування в околицях порту.

Совети втратили в повітряних боях 45 літаків, в тому 13 типу «Гарікен».

У Північній Африці сили німецьких бойових літаків успішно заатакували шатрові табори і бараки британців в терені докола Тобрука, а також пускати залізницю біля Капуччо.

Над Мальтою зістрілилися німецькі та італійські мисливські літаки в повітряних боях 5 британських літаків.

На південному побережжі Англії обкидали легкі бойові літаки бомбами на протязі дня воєнно-важні об'єкти в прибережних містах Брігтон та Деаль з успіхом. При цьому було завужено влучення залізниць та фабричні споруди.

ЗІ СВІТУ

Японські успіхи в Бірмі

Токіо.

Царська головна квартира повідомляє: Діючі в Бірмі від початку виповідження Японією війни, японські армії та летунські сили віднесли такі загальні успіхи:

Авіація атакувала 126 разів ворожі аеродроми. Вона знищила 1213 авт, 333 залізничних вагони та 115 поїздів. Вона затопила або пошкодила 92 кораблі та бомбардувала 666 різних воєнних споруд.

Віші зле інформоване про бої

Віші.

З Мадагаскару все ще приходять тільки скупі звідомлення, тому можна відтворити собі лише неповний образ дотеперішнього ходу тамошніх боїв. Телеграфічний зв'язок з островом все ще ненарушений, але зв'язатися з ним можна лише одну годину вдень.

Рационалізація харчових засобів

Амстердам.

Як повідомляє англійська служба вістей з Канбері, міністр постачання Біслей запозив рационалізацію харчових засобів в Австралії.

Збирання старого металю

Бересть Литовський. У зв'язку з закликком Райхскомітара, щоб збирати старий метал, звернувся Український Допомоговий Комітет у Бересті до українців цієї області, щоб вони взяли участь у збірці колюючих металів. Учні технічних шкіл в Бересті станули до розпорядимости цієї збірки щоб допомогти при сортуванні знесених металів.

Від 21.4 до 10.5 збито 112 ворожих літаків

Токіо.

Як повідомляє царська головна квартира, японська летунська збілка, під час нальоту на порт Моресбі від 21.4 до 10.5 112 ворожих літаків, а 51 знищило на землі. В тому самому часі втратили японці 12 літаків.

Заява советського полоненого лейтенанта

Берлін.

ДНБ довідується з військових кол. «Високі втрати передовсім серед активних офіцерів змусили Верховну Раду советів випустити на волю зобов'язаних до служби в армії та флотії політичних в'язнів з концентраційних таборів, якщо вони добровільно зголосяться на фронт». Так заявив советський лейтенант Солонев з 161 стрілецької бригади. Лейтенант Солонев, це син бувшого полковника царської гвардії. Також його «злікувало» ГПУ в 1934 р. Вкінці помилувано його та з іншими 5.000 офіцерами заслано на примусові праці. «По семи роках заслання на східну Сибір зажадано від мене та від кількох соток інших колишніх офіцерів, в лютому цього року, щоб добровільно зголосилися на фронт. Втрати в ольшешвицькому офіцерському корпусі були взимі очевидно такі великі, що тепер потягається до служби кожного, який вміє носити рушницю. Я боровся проти 16 німецької армії. За нами стояли комісари з кулеметами та все підганяли сотню до наступу. В тих безсензовних наступлах повністю знищено мою 161 піхотну бригаду та 157 бригаду з обох тих частин осталося в живих тільки кілька людей. Це є втрата вардських частин, яких не можна заступити зле вишколеними старшими людьми у віці 55 і більше літ».

Збірка на Німецький Червоний Хрест

РІВНЕ. Також в Райхс-комісаріаті для України переаєдено було минулої суботи першу збірку для воєнної допомоги Німецькому Червоному Хрестові. В Рівному організація Готд збирала за кілька годин 1.235,67 РМ. З автарадійових передач було передано концерт бажань з грамофонових пластинок, що дало дуже добрий вислід. До вдоволюючого вислуду збірки причинилося теж окрім німців українське населення своєю готовістю до жертв.

ЗДЕМАСКОВАННЯ БРЕХНІ ПРО ГАЗОВУ ВІЙНУ

Берлін. «Дойче Діпльоматіше Кореспондент» вичерпуюче займається твердженнями Черчіля про те, що Советський Союз заявив, що німці на східному фронті мають вжити газу. Кореспондент зазначає, що Черчіль опирається на джерелах, яких брехливі звітності загальною відомі. Вже перед місяцем советська служба звітності повідомила, що німці на Сході мають вжити газів. Може Черчіль умовився з більшовиками говорити про німецьку ініціативу в ділянці газової війни, а це дуже підозріле. Черчіль за кожним разом, коли заміряв нападатися, пробував скинути ненависть на противника. Зломання неутралітету Норвегії об'єднував він зломанням неутралітету німцями. В Ірані де живе дуже не багато німців, мала існувати організована, на військовий лад, п'ята колонна, яка мала загрожувати не лише безпечі Ірану, але також Советському Союзу і Британській імперії, а британський виступ на Мадагаскарі оправдувано в

Англії небезпекою зайняття цього острова японцями. Це все дозволяє додумуватися, що за остеререженнями Черчіля ховається п'яна, а може і рішуча — повідомляє інформаційна служба, яка стоїть близько Вільгельмштрассе. Британські та американські коментарі, як супровідна музика до тверджень Черчіля говорили про можливість, яка може заіснувати на німецькому запиті. Може це з саме той другий фронт, який об'єднано було Советами, а до якого переведення треба було цієї малої брехні. Кореспондент закінчує твердженнями: «Німеччина все прив'язувала вагу до цього, щоб виграти війну по літаратурі. Це Англія блокувала проти німецьких жінок та дітей привела Райх до тотальної торговельної війни проти неї. Англія почала теж летунський бій проти мирних німецьких міст та сіл, але й тут була Німеччина готова до протидії. Німеччина, якої хемічний промисл безперечно найкращий на світі, є готова».

Затоплено великий корабель

Один воєнний кореспондент так описує затоплення, відзначеним Пидарським Хрестом Міцельбургом, великого корабля-цистерни ЗДА в 13.000 р.б.т.

Ми стоїмо далеко на південь від Філадельфії перед північно-американським побережжям. Вийняти це так далеко. Це для нас всіх є нечуже спасіння. Під час довгої дороги ми мусили перейти деяке неприємне занепокоєння, яке сильно діало на нерви і вимагало під час триваючої години серії підводних бомб найбільшого зусилля залогів. Ми навіть не спостерегли як виринули у темноті кінчаючогося дня, що нам доля нарешті простягнула руку. Накоротко перед надуттям збірника з підслухового апарату приходить повідомлення: «Увага, легкий шум шруб». Командант, який з офіцером сторожі та з бойовою поготовленою все перший на містку, коли виріне човен, сейчас скеровується в сторону шуму.

Робиться обчислення для стрілу. Все відбувається з подиву підною прецизійністю. Все сконцентровано тепер тільки на одній меті: поцілити та затопити. «Відкрити гірлову затулку». Ми готові до наступу. Як великий цей корабель? Не можемо спинити нашої цікавості, кинемо крізь вежу: Чи можна вже устійни-

ти який великий корабель? «Відповідь: Приблизно 12 — 14.000 тонн».

Ми незвичайно втішилися цією відомістю.

Момент напруження фасцинує в тій хвилині кожного, хоч би він пережив багато торпедувань. «Рада два — готова». Відповідь: «Рада два — готова». «Рада два — стрій». Човен легко заколибався. Стріл впав. Від величезної детонації дрижить повітря. Біжу на вежу, дивлюся вгору. Круглий вирізок вежового люпу дозволяє побачити почервоніле від пожежі небо. Входяжу на залізну драбину, як зачарований стою перед фантастичним видом. Передомною розлилося море пожежі, якого я ще в житті не бачив. В тій хвилині, коли торпеда врізалася в корабель-цистерну і розірвала його, вилетіла вгору чорна хмара диму. Немов поцілений блискавкою стоїть цілий корабель в ясну погоду. З великим гуком вилітає з повітря ціла передня частина корабля. Відламки падають у воду близько нашого човна.

Малі вогники зі стін лущаться вгору у великий смолоскип. Ми розуміємо його, як остерогу для континенту, який чувся безпечний від небезпеки твердої війни. Ми відпливаємо. Нас проковтнула темна ніч. Жоден ни-

Наступ на Керченський перешийок

Воєнний кореспондент оповідає про нальоти німецьких стрімкоспадних літаків на Керченський перешийок.

«Німецькі літаки вилітають до першого сильного удару цієї весни. На аеродромі це темно, коли стартує перша група стрімкоспадних літаків. Під час відльоту на фронт світає. Не слідкуючи навіть за напрямком, машини досягають своєї цілі. Знову підносяться вгору зі стрімкого льоту, знову спадають зі своїм винищувачим баластом та вертаються до бази. Коли червоне сонце пробіло серпанок темряви, машини сідають. Авта з паливом приїжджають до літаків, на які сотки рук навантажують нові бомби, а вантажні авта знову постачають аеродром. Безперервно стартують та сідають стрімкоспадні та штурмові літаки. На майдані знаходяться і транспортні та поодинокі бойові машини. Ані на хвилину не втихає рів моторів. Чотири, п'ять та шість машин безперервно літає на майдані. Від першої хвилини згуртовані тут на дуже малому просторі наші летунські сили мають не лише необхідну перевагу над фронтом, але як вони впевняють також на кілька кілометрів за ворожими лініями. Перед спадючими стрімкоспадними літаками стіна диму. Літаки від бомб один коло одного, земля зовсім перерита. Советські становниці лежать густою сіткою, діра коло діри, могила коло могили. На перехресті доріг за фронтом товпляться авта, покинуті шоферами в паніці. З

літаків повідомляють, що бачили поодиноких перебіженців, інші помітили власну піхоту в марші вперед. Покинуті передові становниці більшовиків виразно виявляють діяння німецьких наворотних польотів. Ворог розпучливо боронить своєї цукри. Вправді вогонь гармат дещо притих, але з кожної ями свистять кулеметні серії та стріли рушниць. В полудне машини приготовано до нової атаки. Дуже гаряче, хочеться спати. По хвилині той сам приказ: «Атаки на польові становниці або батареї, танкери або постачальні дороги». Ще хвилина й літаки зникають за обрієм п'ятий або шостий раз. Летуні говорять: «Все, що бачимо, червоне». Кружляють в повітрі, падають на вказане місце, а там цілє коло цілі, могила коло могили. Становища перед Керчом мали бути нездобуті — розсипаються в порох вже в першому дні німецького наступу. Холодний вітер заповідає вечір. В повітрі все ще свистить і гуде. Шойно коли стемніло, вертають літаки. Сьогодні бракує двох товаришів. Ворожа гармата поцілила їх. Літаки розбили перші ворожій ліній більш, чим двома тисячами бомб та знищили поїзд з піхотою. На майдані працює сторожа до останнього проміння дня. Всі машини мусять бути готові. На світанку нові атаки. 15 годин сиділи лілоти при машинах, 15 годин вилітали проти советів, або були на поготові. Завтра почнеться те саме: дії без перерви.

ПРАЦЯ В НОВІЙ ЄВРОПІ

Берлін.

Др. Майзігель з міністерства праці пише в «Соціалістичній Праксіс», що 255 мільйонів уявляють собою надзвичайно велику господарську силу, коли їх буде вжито до планової та продуктивної праці, то їхня робітні сила не буде використана. Найменшим європейським краєм пощастило в останніх часах дати працю та хліб всім своїм громадянам. Далі пригадає він, що в попередніх роках безробіття привело до мільйонів європейців починати нове життя поза континентом. Через те, назавжди втрачено вартісний людський матеріал для євро-

пейського господарства. Такої еміграції з просторів європейського господарства не сміє більш бути. Але безробіття мусить зникнути по закінченню війни перемогою з об'єднаної Європи. Кожна держава мусить в першій мірі пригадати над тим, щоб у власному краю створити вистарчаючі можливості заробітку. Крім цього жодна держава не може вести свого окремого життя, надмір сил треба передавати країнах, де їх замало. При цьому чужинець мусить мати засадничо ті самі права і обов'язки, якими користується краєвий робітник. Виміну людської робітної сили треба урегулювати умовами, при чому важною річчю є теж питання переселення платення. В літах 1940/41 відплило з Німеччини до інших європейських держав понад пів мільона марок за заощаджених робітничих планів.

цильний, жоден сторожовий човен, жоден літак не кинувся за нами. Тільки позаду на обрії бачимо ще довго та здалека заграбу від все ще горючого великого танкера.

не залежати від всякої ворожої пропаганди. Вже через вікна вагону окресили вони якісь і вартісний німецьких піль Східної Пруссії, добачили на них солідну працю німецького селянина, подивлялися зовнішній вигляд німецьких сіл, які дійсно робили враження малих містечок.

26 квітня ввечері вирушили поспішним потягом з Кенінгсбергу до Берліна, куди прибули на другий день ранком. На станції Фрідріхштрассе в Берліні зустріли і привітали делегацію представників Міністерства Сходу і Пропаганди та відправили її в автах до призначеного готелю. Цього ж самого дня відбулася перед обідом екскурсія омнібусом по Берліні, в якій брали також участь і інші делегації зі Сходу. Берлін зі своїми інформаційними влаштуваннями, своїм великим рухом та імпульсним зовнішнім виглядом, робив на українських селян велике враження.

А деж ті спустошення в Берліні, які мали заподіяти нальоти британських та советських повітряних сил, — питав з іронією один з делегатів. І дійсно, Берлін стоїть непошкоджений, як і стояв до війни, стоїть те саме велике світове місто, в якому кипить життя тим самим нормальним живим темпом. По обіді пішли знову до готелю, щоб відпочити після довгої дороги.

28 квітня о год. 11 відбулося прийняття всіх делегацій зі Сходу Райхсміністром Др. Ро-

зенбергом в приміщеннях Міністерства Сходу.

Українська делегація була прийнята найперше. Українські селяни мали на собі вишиті сорочки, чулися бадьорі й свідомі. Всі подивлялися їхній здорові постави та відважну, не застрашену поведінку. Було пізніше, що їхня цікавість зроста до кульмінаційного пункту в очікуванні на появу Райхсміністра. В залі крім гостей з України, були присутні також представники Міністерства Сходу, представники преси і багато інших визначних осіб. Згодом відкрилися двері з сусідньої кімнати і на залу увійшов Райхсміністр Др. Розенберг. Поява його прикувала до себе очі всіх присутніх. Йому представлено кожного делегата окрема, з якими він щиро вітався. Його постаць робила надзвичайно приємне враження на делегатів, що додавало їм ще більше певності себе. Делегат Арсен Грицай з Житомирщини від імені делегатів і українського селянства звернувся до міністра з коротенькою промовою такого змісту:

— «Високоповажний пане Райхсміністре! Ми українські селяни висловлюємо Вам нашу сердечну подяку за визволення нас із страшної колгоспної системи, яку створили жида і більшовики, щоб поневолювати і ожебрати українське селянство. Цим нам дана можливість свободної праці на нашій землі і вигляди на кращу будучність. Як вияв нашої щирої подяки,

Рузвельт відвідає Англію по війні

Женева.

«Івнинг Стандарт» пише, що Рузвельт не поїде до Англії, заки війна не буде рішена в користь альянтів. Він хоче зробити через цілу Велику Британію «тріумфальний марш», щоб так святкувати закінчення війни. Вищі урядники Білого Дому мали заявити, що життя

Рузвельта тепер занадто цінне, щоб його наразити під час їзди «з якої нічого особливого не вийде». Президент ЗДА чується в Вашингтоні певніше, чим у Лондоні, бо Лондон на його думку занадто наразений на німецькі нальоти. Обережність це найкраща частина хоробрости.

Лист українського робітника з Німеччини

«Добрий день мої дорогі родителі, папа, мама, Зіна, Юра і Міла. В перших рядках свого листа спішу Вас повідомити, що я живий і здоровий, чого і Вам бажаю».

Я не знаю, чи Ви одержали мого листа, якого я написав Вам 6.4.42, але послав його до Вас 10 числа через те, що не знав, де пошта, а хазяйка не мала часу.

Я спочатку вагався писати, нам говорили, що листи не йдуть, але одна дівчина із села Якушинцев одержала два листи з дому. Я переконався, що листи додому ходять і спішу Вас повідомити про своє життя в Німеччині.

Як Ви знаєте з першого листа, я приїхав у Кейлерсвальде 9-го березня. Тут була ще зима. Снігу мало, морози майже такі самі, але скоро сніг зліз. Почалася весна. Із початком весни почалися польові роботи: оранка, сіяння. Грунт тут недобрый, самий пісок, потребує сильного угноєння.

Я бачив, як мій господар готував землю під картоплю. Було врання ще з осені. Весною просяпав, скультивував, заборонував у два сліди. І ще не все. Ще вивіз гною, розкидав рідко, так центиметрів з 5 заглубшки і виорав. Тоді садять картоплю. Роботи коло землі багато. Тут сіють переважно жито, овес, ячмінь. Пішениця тут не родить через те, що вона потребує більше тепла.

Українці своїм визволителям

РІВНЕ. Українське населення відчуває для німецьких воєнків, які принесли йому звільнення від большевицького терору, глибоку сердечну вдячність. Як вияв цієї вдячності, українці не тільки творять об'єднаний фронт праці, щоб допомогти воєнкам віднести цілковиту перемогу над большевизмом, але також складають багато подарунків для німецьких воєнків. Ось, наприклад, українське селянство цього району,

Заславської області, зібрало 17.282 шт. лещі і 4.441 крб. грошей, які передано гебітскомісарові для німецької армії. Такі подарунки, це загально поширена справа на терені Райхскомісаріату України. Це є факти, які вимовно говорять, всупереч брехливій пропаганді, про взаємне дружнє відношення між німецькою армією й українським населенням.

ДЕЛЕГАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН У РАЙХСМІНІСТРА РОЗЕНБЕРГА

РІВНЕ. Це була жива дійсність. Трох представників українського селянства Житомирщини їхали до столиці Великої Німеччини, щоб подякувати Райхсміністрові Альфредові Розенбергу за впровадження в Україні нового земельного ладу. Їх застарили, від довгої большевицької неволі, обличчя виражали щирість, та цікавість. Можна було пізнати, що 22 роки жидівсько-московського господарювання в Україні не залишили в цих господарів свого чорнозему, вільного духа та не знищили віри в велику правду і дійсність.

Те, що ще недавно для цих селян було ілюзією, тепер стало дійсністю. Вони їхали в Західну Європу, де в здоровій культурі творча ідея формувала всебічно життя і прогресивно його розвивала. Вони їхали туди, де добробут одиниць був пов'язаний розумними державними законами з добробутом цілої нації, український селянин це вже знав — не тільки знав, але розумів і відчував цілим своїм еством. Тому подорож цих людей, які злишком двох десятиліть були відгороджені високим муrom в багні згнилого духового та матеріального світу, була в їхньому понятті подією найбільшого значення.

25 квітня ранком рушив потяг з двірця Рівне на Бересть-Литовський. Кругом розглядалися зелені поля Західної України, що від весняного дощу набирали живої фарби. Очі подорожних не відірвалися від вікон вагону. Здавалося, хотіли вони вичитати з цих піль, мов з живої книги, правду про істинний лад, правду, яка глибоко лежить в їхніх душах.

— Так і в нас заселеніють вони і в нас позолотить повний колос пірочки степи, бо земля наша стане нашою власністю — говорив один з делегатів зі зворушенням.

Цікавість селян зростала все більше. Вони все питали, чи це далеко до колишньої німецької границі. Власними очима хотіли вони оглянути все, щоб переконалися.

26 квітня доїжджали вони до столиці Східної Пруссії — Кенінгсбергу. По обох боках шляху лежали мовчазно ліси, а поміж ними час до часу показували своє зелене, від весняного подиху, обличчя широкі лани. Селяни з напруженою увагою вдивлялися в них, їхня увага не оминула найменшої дрібниці. Прийшов час, коли велика загадка нового для них світу, стане тепер для них такою, якою вона є. Зміст і форма цієї дійсності вже ніяк

українського селянства цей кошак».

Після подяки Райхсміністра та після його посприання з делегаціями роздано українським селянам подарунки.

Пополудні Міністерство Сходу влаштувало для української делегації коротке прийняття у домі Німецької Преси. На цьому прийнятті представники Міністерства Сходу відбули розмову з українськими селянами, обмінялися питаннями, що торкалися сільсько-господарських справ в Україні. Українські селяни отворто розповідали про страхоття большевицької доби. Цим закінчилося офіційне прийняття української делегації в Берліні.

29 квітня ранком вирушила українська делегація разом з представниками міністерства Сходу й Пропаганди з Берлінського двірця поспішним потягом в Західну Німеччину — Вестфалію. Завданням цієї екскурсії було дати українським селянам образ німецького сільського господарства та способу господарювання. Ця друга ціль подорож наших селян була справжнім задоволенням їхньої цікавості.

Прекрасна Вестфалія направила була обдарована красою природи. Наші делегати, опинившись у цій країні звернули відразу увагу на порядок і чистоту, що тут кругом панувало та на солідну працю руки німецького громадянина. Багато гарних, чистих асфальтових доріг, широкі автостради, кругом

КРАЦІ ВРОЖАЇ НА КРАЩОМУ ҐРУНТІ

У своїх лісостепах і частих степових областях Україна має найкращі ґрунти в Європі.

Озимої пшениці, цього найважливішого збіжжя, в смузі українського чорнозему та в Криму, збирали перед першою світовою війною (1909—13 рр.) пересічно 10,4 цент. з одного гектара. В добі колективізації 1932/34 р. врожай пшениці спав значно нижче передвоєнного рівня. Навіть урядова советська статистика, яка, як відомо, зовсім не брала під увагу високих недоборів у врожаю, виказує за ці роки тільки 9,3 цент. пересічного врожаю з гектара озимої пшениці. За 1937/39 роки советська статистика подає 14,3 цент. пересічного врожаю для озимої пшениці і 7,6 цент. для ярої. Ці дані, що спираються на оцінках врожаю незалежного збіжжя, зовсім не відповідають справді досягнутому результату.

Культура цукрових буряків займає найбільшу частину посівної площі технічних культур в Україні. Ґрунтові й кліматичні відносини — винятково сприятливі, особливо в центральних областях (Вінниця, Київ, Кам'янець-Подільський і Суми). Плекання цукрових буряків більше, як усі інші галузі хліборобства, потерпіло від безладної колективізаційної доби. Прибутки з гектара спали

до такого низького ступня, що, не зважаючи на поширення засівної площі, врожай надзвичайно змаліли. Також останніми роками вони теж підлягали дуже великим коливанням 1938 р. — 160 центн., 1939 р. — 143 центн. на га) і навіть приблизно не досягали врожаїв на бідніших ґрунтах Середньої Європи. Однак ні надзвичайний вклад капіталу на «механізацію» українського рільництва, ні вживання штучних погнів та інші земельно-технічні поліпшення не дали майже ніяких результатів. Український селянин у цьому не винен. Він прагне не менше від хліборобів інших європейських країн і не менше здібний, ніж вони. У невдачі винна большевицька негосподарність.

Німечке розпорядження про новий земельний лад простягає українському селянству руку, щоб піднести його життєвий рівень збільшенням урожаю. Завдяки інтенсивному використуванню даних технічних засобів громадські господарства й хліборобські спілки, дбайливо угляючи ріллю, можуть із своїх багатих ґрунтів мати далеко більше врожаїв, ніж це було досі. Помагати їм при цьому будуть керовані німечкою владою сільсько-господарські бази з видатними фаховими дорадниками.

чи на знищення, вивезення, руйнування. Німецькі інженери, так далеко посуналися відразу, що тепер взагалі можна думати про відбудову. Згодом ми згордістю глядітимемо на цей перший час розбудови, а потім одного пізнішого першого травня ми зможемо засвідчити Фірекові: Фіре, прийді і подивися, що ми зробили!»

Наприкінці відбулося перше відвідання вистави, на якій можна було бачити від найменшого решета до великих ланцюгів, від стільців до шаф, далі байки, мило, шукатушки, та інші господарські приладдя після відкриття послідували сильний приплив воєнків і цивільного населення. Вже першого дня виставу відвідало багато соток людей. Це насправді є ознакою сили і міцї, що тепер вже в цій країні можна було показати висліді німецької праці. Порядний, роботящий і пильний українець знає також, що під німецьким керівництвом його праця знову буде оцінюватися, а його сили ніхто більше, як це було досі, не буде безоглядно і брутально використовувати.

Зі спогадів про Золотоверхий

І. Знов повертаюся на сторінки «Волині», щоб поділитися з Шановними Читачами спогадами про свою місьну подорож на Велику Україну.

Цим разом хочу звернути увагу на Андріївський Собор. Це один з найгеніальніших творів великого артиста, одна з найцінніших будівель української архітектури. Саме місце, де побудовано цей храм, є надзвичайно мальовничим. Коли поглянеш на струнку вежу Андріївського Собору, що царює над Дніпром, то здається, що природа й мистецтво подали дружно руку, щоб працювати над збудуванням цього чудового храму.

Храм цей є пам'яткою середини XVIII віку. Побудований він на дуже високому підмурівку, а навкруги йде тераса, з якої відкривається чудовий краєвид на Дніпро. Церква ця надзвичайно по своїй красі і сміливості свого будівництва, а ще більше по священних спогадах, пов'язаних з нею. Вона побудована на тому самому місці, де, за переказами, Святий Апостол Андрій поставив першого хреста, подорожуючи з Херсона до берегів Ільмена, з заповітним пророцтвом про майбутню християнську велич Києва: «На цих горах засяє благодать Божя, і буде тут велике місто, і за велінням Божим поветануть тут численні церкви».

В пам'ять цього славного пророцтва, ще в 1212 році, великий князь Київський Мстислав Мстиславович побудував дерев'яну церкву в ім'я Воздвиження Чесного Господнього Хреста, а в XVI віці була вже тут кам'яна церква. В 1744 році

збудовано на цьому місці Собор Святого Андрія (план та фасад котрого виконав славний на той час архітектор, граф де-Растреллі). Сама будова тривала довго (23 роки) через фундамент, який перевищує своєю висотою самий храм. Обширна паперть, що окружає церкву, піднята на 50 ступенів понад поверхню старого Києва і робить враження проповідницьке, що з неї Святий Андрій Первозваний проповідує Українське Євангеліє Божого Царства.

З висоти Андріївського Собору розгортається надзвичайно мальовнича картина на усі сторони, а головним на Схід. Дивлячись з паперті, я часто сів зором за далекі береги Славути-Дніпра, пригадуючи різні історичні події нашої батьківщини. Огортаючи поглядом срібну стрічку Дніпра, я не раз вслухоувався в таємну мову цієї святої для мене ріки, і в пошумі її хвиль відчував відгомін пророцтва Святого Андрія Первозванного: «На цих горах засяє благодать Божя...».

Зараз ця церква є катедрою Вікарія Високопреосвященного Полікарпа — Адміністратора У.А.П.Ц. Обсервуючи велич Богослуження, що їх виконує Преосвященний Владика Никанор, в завжди переповненому вірними Соборі, відчуваю ніби в екстатичному, молитовному стані моєї душі здійснення пророцтва Св. Андрія, яке він впровадив у Христа для нашої Батьківщини, для святої ідеї, втіленої в особі Високопреосвященного Владика Адміністратора У.А.П.Ц., що благодаттю Божою осяє увесь наш український нарід.

Єпископ Мануїл (Тарнавський)

Нові українські шкільні книжки

РІВНІ. До найважливіших культурно-політичних завдань німецького проводу на звільнених від советів українських теренах належить відбольшевищення населення та зор'єнтування його на Європу. При цьому треба углянути в першу чергу виховання в школах молоді, який большевики присвячували багато уваги та яка у великій мірі була виставлена на розкладові жидівсько-марксистівські впливи. Про пе-

ревиншкі учительства подбано ще в зимі, влаштуваючи спеціальні курси. Тепер видається між іншим для шкільної молоді нові шкільні книжки, які є зредатовані під кутом німецько-української співпраці та скерування на Європу.

Підготовляється дві нові шкільні книжки для вищих класів українських народних шкіл, які за кілька тижнів буде передано для навчання.

УКРАЇНЦІ!

Зголошуйтеся на працю в Німеччині. Пізнайте Німеччину і її методи праці. Ви повернетеся багаті досвідом і своїм трудом здобудете передове місце серед інших!

що докладно нотували в своїх нотесах. Цього ж самого дня відвідали ще менші господарства на бажання самих гостей з України. І тут бачили вони те саме. Добрі будинки, багато породистої худоби, добре оброблене землі. Вони дивувалися, як Німеччина, воюючи три роки, віддавши вповні молоді й здорові руки для фронту, зуміла з тією ж самою увагою утримати зразковий лад у кожній ділянці життя селянства.

Цікаво було прислухатися до розмови наших селян з німецькими селянами. Стояли напр. біля плуга й мисливали над його конструкцією, його практичність і непрактичність в застосуванні до праці. Або, напр., брали в руки грудки землі констатували її кваліфікацію та хвалили солідне оброблювання її.

— Як би нашу землю так оброблювати, то на ній би діти росли — говорив один з наших селян.

На другий день, переїжджаючи через інші господарства, відвідали одну фабрику переробки льону. Це була одна з найбільших фабрик, яких Україна ще не знає.

Наших селян скрізь приймали дуже сердечно. Сердечність цю можна було відчувати в цілому ряді привітальних промов крайслайтерів. На кожну привітальну промову, давали наші селяни при допомозі перекладача відповідь, виражаючи свою вдячність і висловлюючи надію,

з делегатів, як подарунок від Міністерства Пропаганди новий костюм та літне пальто.

Вечорі 15 травня були в одному з найкращих кін в Берліні в «Уфа Паласт ам Цоо», де бачили фільм «Вінер Блот». Селяни особливо приглядалися до «Вохеншау».

На другий день відвідали Постдам, прекрасний замок «Сансусі», місце, де перебував у вільні хвилини король Фридрих Великий. Безпосередньо після цього поїхали оглянути «Райхс-портфельд», місце останньої Олімпіади. Кольосальні й модерні улаштування цього спортивного майдану зробили на очевидців велике враження.

Вечорі, цього ж дня, пішли до Варіете «Вінтергартен», де мали змогу побачити багато цікавих мистецьких точок. Цим був зацікавлений побут у Берліні.

Дня 7 травня попрощали Берлін. По короткому побуті в Кенігсбергу, де в історичній гостинниці «Блотгеріхт» з'їли обід, поїхали вони далі в Україну. Селяни зберегли в пам'яті все те, що вони пережили і побачили як нову і величню дійсність, гарну, не зважаючи на війну. Вони везли в своїх серцях одну незаперечну істину, яку хотіли якнайскорше передати своїм землякам.

Лад і порядок, добробут нації і одиниці, громадська й державна дисципліна, розумний провід, — лише це може підняти життя до такого рівня добробуту.

А. Мисечко.

Українське життя

ІНВІГУРАЦІЙНІ СТУДЕНТСЬКІ СХОДИНИ В БЕРЛІНІ

В суботу 25 квітня в залах Гумбольдт-Клубу в Берліні відбулися перші, в літньому семестрі 1942, студентські сходи при численній участі студентства і представників Церкви, наукових та громадянських установ. Сходина відкрив голова філії НОУС-а «Мазепинець» — Логин Яр, опісля керманич НОУС-а В. Рудко вголосив реферат про «Сучасну студентську молоддь». У дискусії забирали слово проф. Кузеля і Мірчук, о. Романишин студ. Білінський та референт. До основного реферату, опертого головним на основі власних спостережень, додавали дискусанти свої заваги та побажання.

КАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

В місті Катеринославі відновив свою працю український університет, що був заснований ще за української національної влади, а за большевиків називався інститутом народної освіти (ІНО). В університеті зайшли невеликі зміни: засновано катедру німецької мови й літератури та переіменовано катедру московської мови й літератури на катедру словянських літератур. Це здається єдиний під цю пору, університет в Україні.

ВІДНОВА ЖУРНАЛУ «УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК»

У Львові знов почав виходити після трирічної перерви журнал «Український Пасічник». Журнал цей, що довгі роки сповняв важну роль в розвитку пасічництва в нашому краю, ставить собі завданням бути добрим дорадником та постійним учителем усіх українських пасічників.

На зміст 1-го числа «Українського Пасічника», що має 16 стор. друку та багато ілюстраційного матеріалу, складаються статті, поради, вказівки, як для завантажених пасічників, так і для початківців. В цілому журнал робить гарне враження і є необхідним для всіх, що плекають бджоли та займаються пасічництвом. Видає його Хліборобське Видавництво у Львові при вул. Томіцького 16, а редагує при співучасті фахових сил д-р Євген Храпливий.

НА ЧЕСТЬ ВЕЛИКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

У Кам'янці - Подільському вчилися і працювали відомі українські письменники: пан Руданський, Михайло Цюбинський, Микола Чумак. Студенти Кам'янецького університету організували різноманітні гуртки, гуртку літературного гуртку секція письменників ківців. Ці гуртки вшануванням пам'ятки тих письменників у

ХРОН

19 квітня ц. р. в Кам'янці-Подільській академії відбулися сесія багатою програмою слово д-ра О. Г. інж. П. Пилипенка «Тінь Шевченка». Т. Шевченка вивчав, зі співучастю тової, Григорукі, Степечко «Заповіт» у вшануванням Пантеція в німецькій галіях» — Ше Ярошевська, М. Лопатинського Кольчак, арія ка Полтавка» та арія з опери Дунаєм» — вик. арт. Гримація «Суботній невич, дується двоє», віе» вик. арт. чак, українськ Ой, не гаразд пісня «Дивлюсь вик. арт. Пантеціно» вик. тріе горукувна, Кольри «Наталка Пож вода каламу ська пісня «Наброви» у вик. сцена молитви

муровані будинки, чисті ліси, засіяні й добре оброблені поля, це все найперше і найяскравіше кинулося у вічі українському селянинові. Тут мабуть нема ні одного клаптика землі, де не було б над нею опіки людини — говорили поміж собою. Заспокоєння їхньої цікавості однак довершилось тоді, коли омнібус в'їхав у перше подвір'я одного вестфальського господаря.

Це було господарство одного німецького селянина Маєра-Йоган. Господарство це, подібно, як багато інших у Вестфалії має поза собою цікаву історичну традицію та звичаєвість. На подвір'ї привітав сердечно українських делегатів сам господар, селянин Маєр-Йоган. Відразу нав'язалася при допомозі перекладачки жива й цікава розмова між селянами двох інших народів. Темою розмови були, звичайно, чисто — господарські справи.

Селяни звернули увагу в першу чергу на будинки, що були муровані й стояли вже понад 300 літ. Першим помісдачем цього господарства був якийсь Йоган, від якого воно неподільно перейшло аж до теперішньої генерації. Селяни розпитували докладно про стан господарства, про кількість робочої сили, про кількість худоби, про видатність землі та уважно оглядали сільсько-господарські машини.

Делегати ще поцікавилися докладно справою податків та постачанням державі сільсько-господарських продуктів, про

що докладно нотували в своїх нотесах. Цього ж самого дня відвідали ще менші господарства на бажання самих гостей з України. І тут бачили вони те саме. Добрі будинки, багато породистої худоби, добре оброблене землі. Вони дивувалися, як Німеччина, воюючи три роки, віддавши вповні молоді й здорові руки для фронту, зуміла з тією ж самою увагою утримати зразковий лад у кожній ділянці життя селянства.

Цікаво було прислухатися до розмови наших селян з німецькими селянами. Стояли напр. біля плуга й мисливали над його конструкцією, його практичність і непрактичність в застосуванні до праці. Або, напр., брали в руки грудки землі констатували її кваліфікацію та хвалили солідне оброблювання її.

— Як би нашу землю так оброблювати, то на ній би діти росли — говорив один з наших селян.

На другий день, переїжджаючи через інші господарства, відвідали одну фабрику переробки льону. Це була одна з найбільших фабрик, яких Україна ще не знає.

Наших селян скрізь приймали дуже сердечно. Сердечність цю можна було відчувати в цілому ряді привітальних промов крайслайтерів. На кожну привітальну промову, давали наші селяни при допомозі перекладача відповідь, виражаючи свою вдячність і висловлюючи надію,

що докладно нотували в своїх нотесах. Цього ж самого дня відвідали ще менші господарства на бажання самих гостей з України. І тут бачили вони те саме. Добрі будинки, багато породистої худоби, добре оброблене землі. Вони дивувалися, як Німеччина, воюючи три роки, віддавши вповні молоді й здорові руки для фронту, зуміла з тією ж самою увагою утримати зразковий лад у кожній ділянці життя селянства.

